

honores, & bona sepefate Ecclesie vendere, in feudum dare, aut ab eadem Ecclesia modis quibuscumque alienare, ipsam Ecclesiam temere perturbare &c. salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur &c.

Dat. die 23. Julii An. Domini 1199. Pontif. An. II.

Dat. Lateran. per manum Rainaldi Acheruntini Archiepiscopi Cancellarii vicem agentis decimo Kal. Augusti, Indictione secunda: Incarnationis Dominicæ anno MCXCIX. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ III. anno secundo.

XXVII.

Marcovaldus a censuris solutus denunciatur.

Hunc Marcovaldum censuris ab hoc Pontifice innodatum vidimus superius Constat.

Ex Baluz. Epist.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Archiepiscopis, Episcopis, Comitibus, Baronibus, Civibus, & universo populo in regno Sicilia constitutis.

Quare Innocentius Marcovaldum duxerit absolventum.

AD reconciliationem, & receptionem Marcovaldi, & debitum officii pastoralis, quo tenemur omnes ad viam reſtitutionis reuocare, ac redeuntes recipere nos induxit, & optata regni tranquillitas invitavit: ut simul, & humiliaremus hostem, & humiliatum, & poenitentem ejus reciperemus exemplo, qui non vult mortem peccatoris, sed ut magis convertatur, & vivat: qui Cananæam, & Publicanum non solum vocavit ad poenitentiam, sed & traxit. Ut autem super modo reconciliationis ipſius non possit ab aliquo dubitari, formam excommunicationis, & præceptionis præsentibus duximus litteris explicandam. Forma excommunicationis hæc fuit.

Tenor excommunicationis area in eum latæ.

Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate, & nostra, Marcovaldum, & omnes fautores ejus tam Teutonicos, quam Latinos: specialiter Diopuldum, Othonem, Siffredum, & Othonem de Lavian. Hermannum, & Castellatum Sorelle, qui principaliter adherent Marcovaldo: quia cum idem Marcovaldus a dilectis filiis nostris C. Tituli Sancti Laurentii in Lucina, & I. Tituli Sanctæ Priscæ Presbyteris Cardinalibus, Apostolicæ Sedis Legatis communitus fuerit, ut ab Ecclesiis, & villarum incendio, & vastatione cessaret, quæ in eorum oculis committebat, & exercitum dimitteret, cujus occasione tota fere Marchia vastabatur, eorum monitis non satisfecit: propter quod ab eis excommunicatus fuit: & quia juramentum multoties nobis præstitum violare, ac patrimonium Ecclesiæ invadere, ac detinere præsumpsit: & nunc Regnum Sicilia, quod ad jus, & proprietatem Beati Petri pertinere dignoscitur, cujus Balium cum regis tutela illustris memorie C. Imperatrix nobis testamento reliquit, infestat, & innotit occupare. Omnes autem, qui ei fidelitatis, vel societatis juramentum tenentur, denunciamus penitus absolutos. Si quis autem clericus cujuscumque dignitatis, & ordinis officia Ecclesiastica, vel Sacramenta Divina ei, vel sequacibus suis ministrare præsumeret, sciat se dignitatis, & ordinis periculum incurrisse. Item excommunicamus I. quondam

electum Sanctæ Severinæ: qui eidem Marcovaldo adherens, administrationem Salernitanæ Ecclesiæ de ipsius manu recepit.

Forma receptionis hæc fuit: Juravit Marcovaldus publice sine pacto quolibet, & tenore super Crucem, & Evangelia, quod super omnibus, pro quibus excommunicatus existit, sine fraude mandatis nostris obediet universis, quæ sibi per nos, vel nuncios, aut litteras nostras duxerimus faciendæ. Tenor vero mandati Apostolici fuit talis: Mandatum est ei sub debito præstiti juramenti, ut a Balio Regni, invasione quoque, ac molestatione ipsius per se, ac suos omnino desistat: nec ipsum, aut patrimonium Beati Petri per se, vel alium illo modo moleſtet: universa, quæ de regno per se, vel suos invastit, quæ detinentur ab ipſo, restituat, & ab omni prorsus obligatione absolvat. Quæ vero detinentur ab aliis, pro posse suo restitui faciat bona fide. Super his autem, quæ nec ab ipſo, nec suis habentur, utpote super damnis, & injuriis illatis præsertim nobis, & Monasterio Casinen. satisfaciat competenter, secundum dispositionem nostram, & proprias facultates. In clericos de cætero, & viros Ecclesiasticos manus nec injiciat, nec injici faciat violentas. Cardinales, & Legatos Apostolicæ Sedis nec spoliat, nec spoliari, nec capi faciat, aut etiam obsideri, nisi forsitan impugnatus ab eis, in defensionem propriam id facere cogere: non quod id tunc ei licere dicamus, sed quia hoc ei non interdiximus ex debito juramenti. Accedens igitur Marcovaldus Verulas ad præsentiam venerabilis fratris nostri O. Ostien. Episcopi, & dilectorum filiorum G. Tituli Sanctæ Mariæ Tranſtyberim Presbyteri, & H. Sancti Eustachii Diaconi, Cardinalium. Legatorum Apostolicæ Sedis juxta modum expressum superius, publice juramentum exhibuit: & secundum Ecclesiæ formam beneficio absolutionis obtento, mandatum sub eodem tenore recepit, & se promisit fideliter impleturum. Quod autem ei nihil super terra illa mandavimus, quod antequam nunc ultimo regnum intraret, ex concessione fuerat Imperatoris adeptus, nullatenus admiremini: cum propter eam non fuerit excommunicatione notatus. De ipsa tamen dante Domino ad nostrum, & charissimi in Christo filii nostri F. Sicilia Regis Illustr. honorem vobis scientibus utiliter disponemus. Nullus igitur vos omnino seducat, nullus aliquatenus blandiatur, quod secundum aliam formam idem Marcovaldus juramentum præstiterit, aut aliter fuerit receptus a nobis: nec turbentur in aliquo corda vestra, sed potius solidentur: cum si servaverit quod ei est sub debito præstiti juramenti mandatum, ad statum totius regni, & tranquillitatem vestram sit non modicum proventurum. Si autem (quod non credimus) non servaverit, nihil sit auctoritati nostre detractum, sed ejus sit potius potentia diminuta: & tam ex inclementia temporis, quam ex forma mandati, quam facimus, absoluti fautores ejus jugiter ad propria revertantur. Nos quoque non solum pro commissis excessibus, verum etiam pro reatu perjurii eum, & fautores ipsius, si forte contra factum, & receptum mandatum veniret, in eandem excommunicationis sententiam reducere curaremus: & esset contra eum manus nostra

Marcovaldus spondet, se Papæ mandatis obtemperaturum.

Quæ ei mandavert Innoc.

Absolvitur.

ex

ex virtute divina validior, quam fuisset. Inspiret autem ei, qui vult omnes homines salvos fieri, & neminem vult perire: ut ita fideliter mandatum nostrum observet, ut nec Creatorem offendat, nec nos oporteat contra eum gravius commoveri. Monemus igitur universitatem vestram, ac per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus circa devotionem Apostolicæ Sedis, & ejusdem Regis fidelitatem ex hoc ferventiores effecti, ea, quæ honorem ipsius, quietem vestram, & statum Regni respiciunt, solcite procuretis: ab omnibus vobis præcaventes insidiis, ne per securitatem, aut fraudem aliquid vobis sinistri valeat evenire. Nos enim, dante Domino, nec Regi, nec Regno, nec vobis ipsis aliqua occasione deerimus, sed ea curabimus promovere, quæ totius Regni respicient incrementum.

Siculis ad fidem suo Regi servandam hortatur.

XXVIII.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perseverantiam in Fide Christiana, & devotione Sedis Apostolicæ, subventionemque Terræ Sanctæ Hjerusalem.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Gregorio Catholico Armenorum.

Gregor. Primatum Sedis Apostol. conficitur.

§.1. EX eo te radicatum in Fide Catholica, & esse Catholicum non tam nomine, quam merito experimur, quod Apostolicæ Sedis magisterium recognoscens, eam Ecclesiarum omnium matrem, & nos caput universorum Fidelium confiteris, sicut ex tuarum nobis innotuit serie literarum. Nosti etenim privilegium Petri, quod sibi Dominus universas oves suas pascendas vocabulo tertio repetit, commisit: Pasce (inquens) oves meas, & super universas ei ligandi, & solvendi contulit potestatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis. Nosti etiam prerogativam Apostolicæ Sedis, quæ per meritum B. Petri, etsi non tempore, auctoritate tamen inter Apostolos prima, nona Constitutione Synodica, sed Divina, inter omnes Ecclesias magisterium obtinuit, & primatus fundamenta super immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apostolus: Fundamentum positum est, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus Jesus, & de quo Veritas in Evangelio inquit ad Petrum: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prevalebunt adversus eam. Petrus siquidem post Christum potest intelligi Pastor unus, & Ecclesia universalis Ovis unum, de quibus Dominus in Evangelio profestatur, Alias, dicens, oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum Ovile, & unus Pastor. Sane lapis ille angularis, quem reprobaverunt ædificantes, factus postmodum in caput anguli, faciens utraque unum, Judæorum populos, & gentium Nationes in unitate Christianæ Fidei cœnivit, Ecclesiam ex utriusque constituens, non habentem maculam, neque rugam: quæ ne post Ascensionem ejus se

caretur in partes, & ne unitum in ejus fide divideretur ovile, uni commisit Apostolorum Principi gubernandam, quem solum sibi Dominus, & in officio Vicarium, & in magisterio constituit successorem.

§.2. Hoc autem tua fraternitas diligenter attendens, ac sciens quod secundum Apostolum, Omnes unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, nos quos Dominus, licet immeritis Vicarios suos esse voluit, & Apostolorum Principis successores, caput Ecclesiæ confiteris, & te ac fratres, & Coepiscopos tuos, partem nostri corporis recognoscis, sciens quod sicut palme non potest fructum facere a semetipſo, nisi manserit in vite, sic & membrum & sensu caret, & actu, si non in corporis permanferit unitate.

§.3. Gaudemus ergo non modicum quod in Fide Catholica perseverans, circa nos pia geris devotionis affectum, & filium te esse Apostolicæ Sedis innuis, dum eam esse Matrem omnium protestaris, recognoscens a nobis magisterium Ecclesiasticæ disciplina, quam etsi receptam longo tempore prius, ex parte tamen per Ven. fratrem nostrum Magantium Archiepiscopum, Episcopum Sabinen. unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collateraliter existunt, suscepisse te gaudes, & desideras observare. Fuit autem & est magnum tuæ devotionis indicium, quod eundem Archiepiscopum magnifice recepisti, & curasti non modicum honorare, sicut & tuæ literæ continebant, & ipsius nobis relatio patefecit.

§.4. Monemus igitur fraternitatem tuam, & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in devotione Sedis Apostolicæ firmiter perseveres, & in lege Domini die mediteris, & nocte, quæ sanæ doctrinæ congrunt prædicans, & quæ prædicaveris, quantum Dominus permittit adimplens, ut in te, nec opera verbis, nec verba operibus contradicant. Esto circa subiectos Magister, ut doceas; ut corrigas Pater; Mater ut foveas; doceas minus doctos; superbos corrigas; humiles foveas, & devotos; justitiam misericordia temperans; & æquitatem in judicio non relinquens.

§.5. Super subventionem vero Hierosolymitanæ Provinciae nosse te volumus, quod jam per Dei gratiam ad communionem nostram multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient, in defensionem Orientalis Provinciae opportuno tempore transituri. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpserunt vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quam credatur, orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Datum Laterani, nono kal. Decembris, anno secundo.

Papam vero universalis Ecclesiæ caput.

De his gratulatur Innocentius.

Eum quod perseverantiam hortatur.

Et ad subventionem Terræ Sanctæ.

Dat. die 3. Novemb. Anno 1199. Pontif. An. II.

Appro-

XXIX.

Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Leoni Regi Armenorum salutem, & Apostolicam Benedictionem.

IS Ecclesiam suam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, super gentes, & regna constituit, is extendit palmites ejus usque ad mare, & usque ad terminos terræ ipsius propagines dilatavit, cujus est Terra, & plenitudo ejus, Orbis terrarum, & universi, qui habitant in ea. Ipse etiam Romanam Ecclesiam non solum universis Fidelibus prætulit, sed super ceteras etiam Ecclesias exaltavit, ut ceteræ ab ea non tam vivendi normam, & morum sumerent disciplinam, sed & Fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & ejus servarent humiliter instituta. In Petro enim Apostolorum Principe, cui excellentius aliis Dominus ligandi & solvendi contulit potestatem; dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Coelis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Coelis; Ecclesia Romana Sedes ejus, & senior ipseus Romani Pontificis Successores Petri, & Vicarii Jesu Christi sibi invicem per successivas varietates temporum singulariter succedentes, super Ecclesiis omnibus, & cunctis Ecclesiasticis Prelatis, imò etiam Fidelibus universis, a Domino primatum, & magistratum acceperunt; vocatis sic ceteris in partem sollicitudinis, ut apud eos plenitudo resideat potestatis. Non enim in Petro, & cum Petro singulari illud privilegium expravit, quod Successoribus ejus futuris, usque in finem mundi Dominus in ipso concessit, sed præter vitæ sanctitatem, & miraculorum virtutes, par sit in omnibus jurisdictionis successorum, quos etiam diversis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præsidere.

§.1. Gaudemus autem, quod tu, sicut Princeps Catholicus Apostolicæ Sedis privilegium recognoscens, Venerabilem fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabiniensem, non ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales existunt, benigne, ac hilariter recepisti. Et non solum per eum institutus salutaribus es instructus, quibus juxta continentiam literarum tuarum, totum Regnum tuum licet amplissimum desideres in formari, & universos Armenos ad Ecclesiæ Romanæ gremium revocare; sed ad honorem, & gloriam Apostolicæ Sedis, quam constitutam esse novisti super gentes, & regna, diadema Regni recepisti de manibus ejus, & cum curasti devote, ac humiliter honorare, & nos per ipsum, & literas tuas, ad Orientalis terræ subsidium invitasti.

§.2. Ei ergo, a quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu sua, quas possumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animam

Sedi Apostolice Primatus a Deo concessus.

Rom. Pontifices eandem habent potestatem, quam Christus dedit Petro.

Coronatio Regis Armenorum facta per Archiep. Maguntinum.

inspiravit, rogamus Seren. Regiam, & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apostolicæ Sedis devotione persistens, ad expugnandam barbaricam paganorum, & vindicandam injuriam Crucifixi, tanto potentius & efficacius studeas imminere; quanto fraudes, & versutias hostium viciniorum postus melius agnovisti. Non in exercituum multitudine, aut virtute, sed de ipsius potius miseratione confidens, qui docet manus ad prælium, & digitos movet ad bellum, qui arcus fortium superat, & robore accingit infirmos.

§.2. Jam enim per Dei gratiam ad commotionem nostram, multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defensionem orientalis Provinciae, opportuno tempore transaturi. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpserunt vexillum, exercituum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quam credatur, Orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Datum Lateran. septimo Kalend. Decembris Anno secundo.

Eum ad perseverantiam in fide, & subventionem Terræ Sanctæ hortatur.

Dat. die 25. Novem. An. Dom. 1199. Pont. An. II.

XXX.

Deliberatio Domini Papæ Innocentii super facto Imperii de tribus electis.

IN Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Interest Apostolicæ Sedis diligenter, & prudenter de Imperii Romani provisione tractare, cum Imperium noscatur ad eam principaliter & finaliter pertinere; principaliter, cum per ipsam, & propter ipsam de Græciis sit translatum, per ipsam translationis ad Græcos, propter ipsam melius defendendam; finaliter quoniam Imperator a Summo Pontifice finale sive ultimam manus impositionem promotionis proprie accipit, dum ab eo benedicitur, coronatur, & de Imperio investitur. Quod Henricus optime recognoscens a bonæ memoriæ Coelestino Papa prædecessore nostro, post susceptam ab eo Coronam, cum aliquantulum abcessisset, rediens tandem ad se, ab ipso de Imperio per pallam auream petiit investiri. Sicut autem nuper tres sunt in Reges electi, puer * Philippus, & Otto, sic tria sunt circa singulos attendenda, quid liceat, quid deceat, quid expediat. Circa puerum quidem filium Imperatoris Henrici facie prima videtur, quod non liceat contra ejus electionem venire, quæ * juramento est Principum roborata. Nam et si juramentum illud videatur violenter extortum, non est tamen ideo non servandum, cum licet juramentum quod Gabaonitis præstiterunt filii Israel fuerit per fraudem subreptum, illud tamen nihilominus decreverunt observandum. Præterea et si a principio fuerit sic extortum, postmodum tamen Pater ejus intelligens se perperam processisse, juramentum relaxavit Principibus, & litteras super ipsius electione remisit: qui postmodum puerum ipsum, patre absente, sponte, ac concorditer elegerunt, fidelitatem ei pene penitus omnes & quidam hominum exhibentes. Unde non videtur

Ex Balta. Epist. Innocent. III. To. I. pag. 697.

Sedi Apostolicæ cura de Imperio Romano Germanico.

Henricus a Coelestino III. investitus.

* Philippi jus in Imperium.

videtur licere contra licita juramenta venire. Videtur etiam non decere ut cum ipse Apostolicæ Sedis sit tutelæ commissus, & sub ejus protectione receptus, per eam privetur Imperio, per quam in jure suo fuerat conservendus: maxime cum sit scriptum; Pupillo tu eris adjutor. Quod non expediat contra ipsum venire, illa præsertim ratione videtur, quod cum idem Puer ad annos discretionis perveniens intellexerit per Romanam Ecclesiam Imperii se honore privatum, non tantum non exhibebit ei reverentiam consuetam, sed ipsam potius modis quibus poterit impugnabit, & Regnum Siciliae retrahet a devotione ipsius, & negabit ei obsequium consuetum. Verum contrarium e contra videtur, quod liceat, videlicet deceat, & expediat venire contra electionem ipsius. Quod liceat videtur ex eo quod juramenta illa fuerint illicita, & electio indiscreta. Elegerunt enim personam non idoneam, necnon solum Imperio, sed nec alicui officio congruentem, Puerum videlicet vix duorum annorum, & nondum Sacri Baptismatis unda renatum. Unde non videtur tam illicita & indiscreta juramenta servanda. Nec obest quod de Gabaonitis objicitur, cum juramentum illud potuerit sine Israelitici populi læsione servari, hæc autem servari nequeant absque gravi jactura, non unius gentis, sed Ecclesiæ damno, & dispendio populi christiani. Nec obstat quod opponitur juramenta illa licita secundum intentionem jurantium extitisse. Intelligebant enim quod etsi eum tunc in Imperatorem eligerent, non tamen ut tunc imperaret, sed postquam ad legitimam perveniret ætatem. Sed qualiter de ipsius idoneitate poterant judicare? Nonne potuisset esse stultus, vel usque adeo improvidus, ut esset indignus minori etiam dignitate. Sed pone illos intellexisse, ut tandem imperaret cum esset idoneus ad Imperium gubernandum, interim autem Pater reipublicæ provideret. Casus postmodum intervenit propter quem non potest nec debet juramentum hujusmodi observari, de quo Principes nullatenus cogitabant, scilicet Patris decessus. Unde cum per Procuratorem non possit Imperium procurari, nec Imperator debeat fieri temporali, nec possit aut veli Ecclesia Imperatore carere, videtur quod liceat Imperio in alio providere. Quod non deceat ipsum imperare, patet omnibus manifeste. Numquid enim regetur alios, qui regimine indiget aliorum? Numquid tueretur Populum Christianum qui est alienæ tutelæ commissus. Sed nec obstat quod objicitur, ipsum esse tutelæ nostræ commissum, cum non sit nobis commissus, ut ei obtineamus Imperium, sed Regnum Siciliae potius defendamus. Patet enim illud idem ex verbo scripturæ dicentis: Væ terræ cujus Rex puer est, & rursus: cujus Principes mane comedunt. Quod non expediat ipsum Imperium obtinere, patet ex eo quod per hoc Regnum Siciliae uniretur Imperio, & ex ipsa unione confunderetur Ecclesia. Nam ut cætera pericula taceamus, ipse propter dignitatem Imperii nollet Ecclesiæ de Regno Siciliae fidelitatem, & dominium exhibere, sicut noluit Pater ejus. Nec valet quod opponitur, quod non expediat venire contra electionem ipsius, ne postmodum molester Ecclesiam, per quam Imperium se cognoverit am-

sisse. Nunquam enim verè dicere poterit quod Ecclesia imperialem ei abstulit dignitatem, cum potius Patrus * ejus non solum Imperium, sed & paternam hereditatem invaserit, & maternam possessionem occupare per suos satellites machinetur, ad cujus defensionem Ecclesia Romana non sine multis laboribus & expensis prudenter & potenter intendit. De Philippo videtur similiter quod non liceat contra ejus electionem venire. Cum enim in electionibus circa Electores zelus, dignitas, & numerus attendatur, & de zelo non sit facile judicare, cum ipse a pluribus, & dignioribus sit electus, & adhuc plures, & digniores Principes sequantur eundem, juste videtur electus, unde contra justam, & legitimam electionem non videtur licere venire. Quod non deceat videtur similiter, ne videlicet videremur nostrarum injuriarum ultores, si, quia Pater & frater ejus fuerunt Ecclesiam persecuti, eum persecuti nos vellemus, & aliorum culpam in poenam ejus præter officii nostri debitum immutare; cum potius præcipitur a Domino: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos & orate pro persecutoribus, & calumniatoribus vos. Quod non expediat, patenter apparet. Cum enim potens sit tam terra, quam opibus, & personis, non videtur expedire ut contra torrentem brachia dirigamus, tam potenti nos taliter opposentes, ut eum reddamus nobis, & Ecclesiæ inimicum, & ne majorem videremur discordiam suscitare, fieretque novissimus error pejor priore, cum nos potius pacem inquirere & persequi, & evangelizare aliis debeamus, quæ fovendo illum posset de facili provenire. Verum contra videtur quod liceat nos ei opponere. Fuit enim juste ac solemniter per Prædecessorem nostrum excommunicationis sententia innodatus: juste quia Beati Petri patrimonium partim per violentiam occupavit, partim damnificavit incendiis & rapinis, & super hoc commonitus fuit, & iterum per fratres nostros satisfacere non curavit; solemniter, quoniam in celebratione Missarum in Ecclesia Beati Petri in festivitate non parva, quod ipse postmodum recognovit, cum pro absolutione sua nuntium ad Sedem Apostolicam destinavit: & cum tandem per delegatos nostros contra formam mandati nostri post electionem suam se fecit absolvi. Unde patet quod fuerit excommunicatus electus. Videtur quoque forsitan aliquibus quod nondum sit ab excommunicationis vinculo absolutus, cum quondam Sutrinus Episcopus in absolutione ipsius formam non servaverit sibi datam, cum forma data eidem fuerit hæc, ut pro absolutione Venerabilis Fratris nostri Salernitani Archiepiscopi, quem ante absolutionem ipsius mandabamus ab ergastulo sue captivitatis absolvi, ei laborem irriteris veniendi ad Sedem Apostolicam relaxaret, & postmodum recepto ab eo publice secundum formam Ecclesiæ juramento, quod super iis, pro quibus excommunicatus fuerat, mandato nostro pareret, munus ei absolutionis impenderet: sed ipse nondum Archiepiscopo absoluto, & nullo ab eo juramento recepto, non in publico, sed clam ipsum absolvere de facto solummodo, quia de jure non potuit, est conatus: propter quem ejus excessum, cum ipsum rediens recognoverit, ab Episcopatu remotus, in Monasterio

* Idem Philippus.

Hæc de Fratre nostro filio Regis Siciliae.

Rationes pro Philippi adducatæ.

Quæ verè contra eum sint adducebatæ.

nasterio diem clausit extremum. Præterea cum nos Marquardum, & omnes fautores ipsius tam Theutonicos quam Latinos excommunicationis sententia sæpius innodemus, & ipse non solum fautor, sed auctor iniquitatis ejus existat, patet eum excommunicationis sententiæ subjacere. Præterea cum notorium sit ipsum juramentum fidelitatis Pueri præstitisse, & nunc Regnum Theutonicum, & quantum in eo est, imperium occupasse, constat eum perjurii esse reum. Sed objicitur quod si, quemadmodum superius est expressum juramentum illud illicitum reputemus, quomodo dicimus eam reum esse perjurii, & transgressorem præstiti juramenti quod dicitur non servandum? Sed respondetur quod etsi juramentum illud illicitum fuerit, non tamen licebat ab eo temeritate propria resilire. Sed nostram prius debuisset consulere voluntatem, ad exemplum illius juramenti, quod filii Israel Gabaonitis præstiterant, quod licet fuerit per fraudem surreptum, non tamen sua temeritate resiliunt ab eo, sed Dominum consulere decreverunt. Præterea cum omne quod contra conscientiam sit, ædificet ad gehennam, quia secundum Apostolum: omne quod non est ex fide peccatum est, & idem Philippus super hoc negotio taliter se excuset, quod Regnum aliter nullatenus accepisset, nisi nosset quod illud invadere alii disponebant, patet eum credidisse juramentum illud fuisse servandum, & ex eo quod venit taliter contra illud, ejus esse conscientiam vulneratam. Sic ergo videtur quod licite nos excommunicato, & perjurio debeamus opponere, & ejus conatibus obviare. Quod ei nos opponere deceat manifeste videtur ex eo quod si, prout olim Patri filius, sic nunc immediate succederet frater fratri, videretur Imperium ei non ex electione conferri, sed ex successione deberi, & sic efficeretur hereditarium quod debet esse gratuitum: præsertim cum non solum Federicus substituerit sibi filium, sed Henricus etiam filium sibi voluerit subrogare, & per hoc forsitan in posterum ab usio traheretur in usum. Quod autem expediat opponere nos Philippo liquet omnibus manifeste. Cum enim persecutor sit & de genere persecutorum fuerit oriundus, sic non opponeremus nos ei, videremur contra nos armare furentem & ei gladium in capita nostra dare. Henricus enim, qui primus imperium de genere hoc accepit, persecutionem gravissimam in Ecclesiam suscitavit, & bonæ memoriæ Paschalem Papam, qui eum coronavit, cum Episcopis Cardinalibus, & multis nobilibus Romanorum cepit per violentiam & perfidiam, & tamdiu tenere præsumpsit donec pro liberatione non sua, sed eorum qui fuerant capti secum, quos minabatur mutilare Tyrannus, privilegium quoddamque voluit ei fecit. Cumque postmodum idem Paschalis a detentionis suæ vinculis liberatus prædictum privilegium, quod dicendum erat potius * privilegium, revocasset, dictus Henricus præter Cardinalium electionem hæresarchas quosdam dati sibi occasione privilegii creavit, & idolum * contra Ecclesiam Romanam crexit; & extunc Schisma usque ad Calixtum tempore longo duravit. Huic de eodem genere successit in Imperium Fridericus, qui cum Tyburtinos tunc rebelles post coronationem suam promississet ad subjectionem Ecclesiæ

* Vide Concilium Lateranense anno 1212.

* Hæc Burdunum ut supra diximus in Paschali II.

revocare, eos sibi postmodum vendicavit, dicens quod Civitatem ipsam vellet in specialem Imperii Cameram retinere; & sic eos contra Ecclesiam Romanam armavit. Qui etiam cum bonæ memoriæ Alexander Prædecessor noster, tunc Ecclesiæ Romanæ Cancellarius, ad eum a felicis recordationis Adriano Papa, qui eum coronaverat destinatus fuisset, lectis literis in quibus continebatur, quod Imperator deberet Ecclesiæ Romanæ deferre, cum re ipsa ei coronæ beneficium contulisset, dicitur cum furore, & iracundia respondisse: Nisi essemus in Ecclesia jam scirent qualiter Theutonicorum enses incidant. Et protinus eum, in festo negotio, pro quo iverat, terram suam jussit exire; & eundem Adrianum moliebatur, sed frustra, cum quibusdam deponere, opponens ei quod esset filius Sacerdotis. Ipse idem postmodum contra eundem Alexandrum longo tempore Schisma fovit, & quoscumque potuit contra eum conjurare coegit, in juramento opponens quod nullo tempore poenitentiam reciperent de hujusmodi juramento; & ipse idem sub eadem forma juravit. Ipse quoque, cum Venetiis terram Cavalcæ Comitum, quam occupaverat, & alia quædam Ecclesiæ Romanæ restituere per juramenta Principum promississet, ipsam postmodum fortius occupavit, & bonæ memoriæ Lucio Prædecessori nostro accedenti in Lombardiam satis fraudulenter illustr, ipsum & Successorem ipsius apud Veronam quasi obsessos tenens. Henricus autem filius, & successor ipsius in Ecclesiæ persecutionem suæ dominationis execravit primitias, cum Beati Petri patrimonium violenter ingressus, illud multipliciter devastavit: qui etiam quosdam familiares Fratrum nostrorum naso fecit in injuriam Ecclesiæ mutilari. Ipse occisores bonæ memoriæ Alberti Leodiensis Episcopi, quem ipse coegerat exulare, post interfectionem ipsius in multa familiaritate recepit, & publice participavit eidem, & beneficia postmodum majora concessit. Ipse Venerabilem Fratrem nostrum Auximanum Episcopum, qui confessus est coram eo, quod Episcopatum per Sedem Apostolicam obtineret, alapis in præsentia sua cædi fecit, & de barba ejus pilis avulsis ipsum inhonestè tractari. Conradus Musca in cerebro Venerabilem Fratrem nostrum Otiensem Episcopum cepit, & in vinculis posuit, & inhonestè tractavit de mandato ipsius, sicut idem Conradus publice testabatur, & sicut melius apparuit ex post facto, cum non solum fuerit evitatus aut punitus ab ipso, sed honoribus, & possessionibus dilatatus. Ipse postmodum Siciliæ Regnum adeptus, publice proponi fecit edictum ut nullus vel Clericus, vel Laicus ad Ecclesiam Romanam accederet nec ad eam aliquis appellaret, Philippus autem de quo agitur ab Ecclesiæ persecutione incepit, & adhuc in ea persistit. Olim enim patrimonium Ecclesiæ sibi usurpare contendens, Ducem Tusciæ & Campaniæ se scribebat, asserens quod usque ad portas Urbis acceperat potestatem, & etiam illa pars Urbis, quæ Transyberim dicitur, ejus erat jurisdictioni concessa, nunc etiam per Marquardum Diupuldum & fautores eorum nos, & Ecclesiam Romanam persequitur, & Regnum Sicilia nobis auferre conatur. Si ergo id facit in arido, in viridi quid faceret? etsi adhuc aridus & exanguis,

guis, utpote ejus adhuc est messis in herba, nos & Ecclesiam Romanam persequitur, quid faceret si, quod adest, Imperium obtineret? Videtur non irrationabiliter expedire ut prius nos ejus violentiæ opponamus quam amplius invalescat. Quod autem etiam in Regibus filii pro Patribus sicut puniti divina pagina protestatur. Nonne propter peccatum Saulis dictum est a Domino per Samuellem: Stulte egisti, nec custodisti mandata Domini Dei tui, quæ præcepit tibi, quod si non egisses, jam nunc preparasset Dominus Regnum tuum super Israel in sempiternum; Sed nequaquam Regnum tuum ultra confurget: Salomoni quoque legitur a Domino esse dictum: Quia non custodisti pactum meum & præcepta mea quæ mandavi tibi, dirumpens scindam Regnum tuum, & dabo illud Servo tuo; Veruntamen in diebus tuis non faciam, propter David Patrem tuum, de manu filii tui scindam illud: De Jeroboam similiter dictum fuit a Domino per Ahiam: Ecce ego inducam mala super domum Jeroboam, & percutiam te de Jeroboam mingentem ad parietem. Et ibidem legitur, quod interfecit Baasa Nadab filium Jeroboam, & percussit omnem domum Jeroboam, non dimisit nec unam quidem animam de semine ejus, donec deleteret eam propter peccata Jeroboam quæ peccaverat, & quibus fecerat peccare Israel. & propter delictum quo irritaverat Dominum Deum Israel; De Baasa quoque scribitur dixisse Dominus: Quia ambulasti in via Jeroboam, & peccasti: facti populum meum Israel, ecce ego demetam posteriora Baasa, & posteriora Domus ejus. Achabetiam dictum invenitur a Domino per Eliam: Ecce ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam te Achab mingentem ad parietem. Nam & Dominus dicit: Ego sum Deus zelotes, vindicans peccata Patrum in filios usque in tertiam & quartam progeniem in his qui oderunt me, id est, in his qui circa me paternum odium imitantur. De Orthone videtur quod non liceat ipsi favere, quoniam a paucioribus est electus; quod non deceat, ne videamur, non ob gratiam ejus, sed alterius odium, ipsi favorem apostolicum exhibere; quod non expediat, quia respectu alterius videtur pars ejus debilis & infirma. Verum cum tot & plures ex his, ad quos principaliter spectat Imperatoris electio, in eum consensisse noscantur, quot in alterum consenserunt, cum non minus idoneitas, seu dignitas electæ personæ, immo plus quam eligentium numerus sit in talibus attendendus, nec tantum pluralitas quoad numerum, sed salubritas quoad consilium in eligentibus requiratur, & Ortho magis sit idoneus ad regendum Imperium quam Philippus, cum Dominus etiam puniat peccata Patrum in filios usque in tertiam, & quartam progeniem in his qui oderunt eum, id est, in his qui Patrum peccata sequuntur, & Philippus Progenitorum suorum peccata in Ecclesiæ persecutione sequatur, cum etsi non debeamus reddere mala pro malis, sed benefacere malefacientibus nobis, non tamen debeamus honorem pro injuria in his, qui in solita perseverant malitia, compensare aut contra nos armare furentes, cum Dominus, ut confunderet fortia, humilia elegisse legitur, utpote qui David in Regem deponi fatantes accepit, videtur quod & liceat, deceat, & expediat ipsi favorem apostolicum exhibere. Absit enim ut de feramus homini contra Deum, aut timeamus vultum potentis, cum secundum Apostolum non solum a malo, sed ab omni specie mala nos oporteat abstinere. Scriptum est enim: Maledictus qui confidit in homine, & qui ponit carnem brachium suum. Nos igitur ex prædictis causis pro Pueri non credimus insistendum, ut ad præfens debeat Imperium obtinere. Personam vero Philippi propter impedimenta patentia penitus reproboamus, & obstitendum ei dicimus ne Imperium valeat usurpare. De cætero vero agendum per legatum nostrum apud Principes ut vel conveniant in personam idoneam, vel se iudicio aut arbitrio nostro committant. Quod si neutrum elegerint, cum diu expectaverimus, cum monuerimus eos ad concordiam, cum instruxerimus eos per litteras & Nuntium nostrum, & consilium nostrum eis duxerimus exponendum, ne videamur eorum favere discordiam & dicere cum Ezechia: Si pax & veritas in diebus nostris, ne si fecerit fuerimus a longe ut videamus finem, cum Petro tandem veritatem, quæ Christus est, negare cogamur, cum negotium istud dilationem non capiat, cum Ortho & per se devotus existat Ecclesiæ, & ex utraque parte trahat originem ex genere devotorum, ex parte Matris de Domo Regum Angliæ, ex parte Patris de profapia Ducum Saxoniæ, qui omnes Ecclesiæ fuere devoti, & specialiter Lotharius Imperator proavus ejus, qui bis pro Apostolica Sedis honore Apuliam est ingressus, & in obsequio Ecclesiæ Romanæ decellit, ei manifeste favendum, & ipsum recipiendum in Regem, & præmissis omnibus quæ pro honorificentia Ecclesiæ Romanæ debent præmitti, ad Coronam Imperii evocandum.

Declarat Innocentius, quid agendum sit ab Electoribus.

Orthoni vero favendum omnino.

XXXI.

Sanctarum Virginum Canonis adscribit B. Kunegundem Imperatricem.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Theomoni Episcopo, & dilectis filiis Capitulo Babenbergensi salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edidit Fontaninus Cod. canonice. Sanctior. pag. 73.

Cum secundum Evangelicam veritatem nemo accendat lucernam, & ponat illam sub modio, sed super candelabrum, ut omnes, qui in Domo sunt videant; pium pariter, & justum est, ut quos Deus merito sanctitatis coronat, & honorat in Cælis, Nos venerationis officiis laudemus, & glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur, in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in Sanctis. Pietas enim promissionis habet vitam, quæ nunc est, & futura dicente Domino per Prophetam: Dabo vos cunctis populis in laudem, & honorem, & per se pollicente: Fulgebunt justi, sicut Sol in Regno Patris eorum. Nam ut suæ virtutis potentiam mirabiliter manifestet, & nostræ salutis causam misericorditer operetur, fideles suos, quos semper coronat in Coelo, frequenter etiam honorat in mundo; ad eorum memorias signa faciens, & prodigia, per

Exordium.

De Orthone.

Ejus electio legitima.

Ejus qualitates.

que pravitas confundatur heretica, & Fides Catholica confirmetur. Nos ergo, carissimi, quantas possumus, etsi non quantas debemus Omnipotenti Deo gratiarum referimus actiones, qui in diebus nostris ad confirmationem Fidei Catholicae, & confusionem hereticae pravitatis evidenter innovat signa, & miracula potenter immutat, faciens eos coruscare miraculis, quibus Fidem Catholicam tam corde, quam ore, necnon, & opere tenuerint.

Quid requiri debeat in iis qui SS. Catalogo sunt adscribendi.

Inter quos Beate memorie Kunegundis Romanorum Imperatrix Augusta, quae degens olim in mundo, magnis meritis praeipollabat, nunc vivens in Coelo multis coruscant miraculis, ut ejus Sanctitas certis indicis comprobetur. Licet enim ad hoc, ut aliquis Sanctus sit apud Deum in Ecclesia triumphante, sola sufficiat finalis perseverantia, testante veritate, quae dicit: Quoniam, qui perseveravit usque ad finem, hic salvus erit: & iterum esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae, ad hoc tamen, ut ipse Sanctus apud homines habeatur in Ecclesia militante duo sunt necessaria, virtus morum, & virtus signorum: videlicet merita, & miracula, ut haec, & illa sibi invicem contestentur: Non enim, aut merita sine miraculis, aut miracula sine meritis plene sufficiunt ad perhibendum inter omnes testimonium Sanctitati, cum interdum Angelus Satanae transfiguret se in Angelum lucis, & quidam opera sua faciant, ut ab hominibus videantur. Sed & Magi Pharaonis olim signa fecerunt, & Antichristus tandem prodigia operabitur, ut si fieri possit: in errores etiam inducantur electi. Verum, cum, & merita sana praecedunt, & clara succedunt miracula, certum praebet indicium Sanctitatis, ut nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus, & meritis praecedentibus, & miraculis subsequenter exhibet venerandum. Quae duo ex verbis Evangelistae plenius colliguntur, qui de Apostolis loquens aiebat: Illi autem profecti praedicaverunt ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante subsequenter signis.

Examen Sanctitatis Beatae Kunegundis quibus fuerit commissum.

Miracula multa ab ea patrata.

Sanctum cum ad audientiam bonae memoriae Coelestini Papae Praedecessoris mei, merita, & miracula praefatae Imperatricis vobis referentibus pervenissent, ut ipse de illis notitiam conciperet certiore, inquisitionem eorum Venerabilibus fratribus nostris Augustensi, & Eystettensi, & bonae memoriae Wirtzburgensi Episcopis, & dilectis filiis Eboracensi, Lancheimensi, & Hailsbrennensi Abbatibus per Apostolica scripta commisit: post cujus obitum, usque adeo manifestari ceperunt, & multiplicari miracula, ut ex evidentia pariter, & frequentia Sanctitas ejus ab omnibus quasi notoria, praedicetur, sicut ex multis testimonialibus literis Episcoporum, Abbatum, Praepositorum, & Principum, necnon & aliorum multorum nuper nostro extitit Apostolatu referatum.

Venientes igitur ad Apostolicam Sedem ex parte vestra dilecti filii D. Abbas Michel-Veldensis, Gundelus Decanus, Cunradus Custos, Marcus Archidiaconus, Hermanus Subdiaconus Majoris Ecclesiae vestrae, Lupoldus Diaconus Sancti Stephani, Burchardus Diaconus Sanctae Mariae, Henricus Presbyter Sancti Michaelis, Henricus Subdiaconus Sanctae Mariae, nobis,

& fratribus nostris humiliter supplicarunt, ut ex plenitudine potestatis, quam Jesus Christus Beato Petro concessit praenominatam Imperatricem Sanctorum Catalogo dignemur adscribere decernentes ejus memoriam inter Sanctos ab universis Fidelibus de cetero celebrandam; cum hoc sublime Judicium ad eum tantum pertineat, qui est Beati Petri Successor, & Vicarius Jesu Christi. Nos itaque cognoscetes, quod hoc revera Judicium sublimius est inter caetera Judicia judicandum, in ipsius examinatione plenariam volumus adhibere cautelam, & ideo praenominatos jurisjurandi religione constrinximus, ut puram nobis super hoc dicerent veritatem. Qui jurati dixerunt, quod, sicut ex celebri fama, & solemnibus scripturae notaverunt Beata Kunegundis Sancto Henrico Imperatori fuit matrimonialiter copulata, sed ab eo non extitit carnaliter cognita. Unde cum Dominus Imperator ageret in extremis, Principibus, & Parentibus inquit de illa: qualem mihi eam assignastis, talem vobis eam resigno. Virginem eam dedistis, & Virginem reddo. Suam ergo virginitatem Domino consecravit, & servavit intactam, ita quod cum aliquando, instigante humani generis inimico, suspicio quadam contra ipsam fuisset exorta, ipsa ut suam innocentiam demonstraret, super ignitos vomeres nudis plantis incescit, & processit illaesa. Item Sanctus Imperator Henricus, & haec Imperatrix egregia Kunegundis de propriis facultatibus Babenbergensem fundaverunt Ecclesiam, & dotaverunt, quam cum suis omnibus pertinentiis ex fervore devotionis, quam ad Apostolicam Sedem habebant, Beato Petro Apostolorum Principi obtulerunt annuum ei censum ad indicium, quod juris sit Ecclesiae Romanae, solventes, sed & alia plurima beneficia piis locis, & Venerabilibus Ecclesiis contulerunt, Christum sibi facientes haereditem. Haec & alia retulere de meritis: de miraculis asserentes, quod eis praesentibus, & videtur ad memoriam hujus Virginis Caeci visum, Claudi gressum, Muti verbum: & Surdi recuperantur auditum, aliique languoribus impediti frequenter, & evidenter plenam consecuti sunt sanitatem; & quod mirabilis novitatis, & novi miraculi, pulvis de tumulo ejus assumptus saepe conversus est in frumentum. Nos ergo de meritis, & miraculis ejus multis & magnis non solum testimoniis, sed & testibus certiores effecti, cum secundum Prophetam laudandus sit Deus in Sanctis suis; de Fratrum nostrorum Consilio, & Pontificum multorum apud Sedem Apostolicam existentium, ipsam Beatam Virginem Kunegundam Catalogo Sanctorum adscripsimus, eiusque memoriam inter Sanctos decrevimus celebrandam. Quapropter Universtatem vestram monemus, & hortamur in Domino per Apostolica scripta mandantes, quatenus quod nos solemniter, & caute statuimus, vos humiliter, & devote servetis, ut meritis ejus, & precibus apud misericordissimum Judicem indulgentiam consequamur. Collectam autem, & alias Orationes in commemoratione ejus dicendas edidimus, quas in hac pagina duximus subscribendas.

Diligentes perquisitiones praemissa.

B. Kunegundis virtutes, & merita.

Miracula.

SS. Albo adscribitur.

ORA-

ORATIO.

Orationes in Missa die ejus sollicitudo de cetero.

Omnipotens & misericors Deus, qui a gloria tua nullum excipis sexum, nullamque conditionem excludis te suppliciter exoramus, ut sicut Beata Kunegundi Virgini tuae post terreni culmen Imperii Coelestis Regni Solum contulisti ita meritis ejus & precibus, nobis quoque famulis tuis aeternae felicitatis praemia largiaris. Per Dominum &c.

Secreta.

Sacrificium laudis tuae tibi, Domine Deus noster tuam clementiam implorantes, ut per huius Sacramenti virtutem intercedente Beata Kunegunde Virgine tua, nos & a peccatis expedias, & a periculis tuearis. Per Dominum &c.

Complenda.

Sacramentum Redemptionis humanae, quod in honore Beatae Kunegundis obtulimus, tibi nos, Domine reddat acceptos, ut per hoc, quod & accepimus ipsi de tuo, & suscepisti de nostro in tu semper unione vivamus. Qui cum Patre &c. Datum Laterani tertio nonas Aprilis Pontificatus nostri anno tertio.

Datum die 3. Aprilis 1200. Pont. An. III.

XXXII.

Othoni in Imperatorem electo Regnum confirmatur.

Ex Baluz. Ser. citat. tom. I. pag. 702.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Illustri Regi Othoni in Romanorum Imperatorem electo.

Proemium.

UT non solum dispositio rerum, & temporum omnipotentem Dominum demonstraret, sed ipsa quasi conformitas operum, & eventuum ad se invicem eundem omnium pateretur auctorem, coelestibus Dominus terrestria conformavit: ut dum mirabili quadam similitudine respondere viderimus ima summis unum, & eundem factorem, & auctorem omnium cognoscamus. Ipse etenim licet sit magnus in magnis, ut mirabilis tamen etiam in minimis appareret, sicut circa mundi creationem, & seculorum initia duo magna luminaria in firmamento Caeli constituit, unum quod illuminaret diem, alterum quod in tenebris radiaret, sic processu temporum ad firmamentum Ecclesiae, quae Coeli nomine designatur, duas magnas instituit dignitates, primam quae illuminat diem, id est, in spiritualibus spirituales informet, & animas diabolica fraude deceptas a peccatorum catenis absolvat, cum ex privilegio sibi traditae potestatis quos ipsa ligat, & solvit in terris, Deus ligatos habeat, & solutos in Caelis; alteram quae in tenebris radiet, dum in hereticos mentis caecitate percussos, & hostes Fidei Christianae, quos mundum oriens ex alto respexit, Christi, & Christianorum punit injuriam, & ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum, materialis gladius potestatem exercet. Unde sicut in eclipsi lunae tenebrae amplius

Innocenti sollicitudo de Imperio.

Othonis doctores & in Sedem Apostolicam merita.

Hum ad perseverantiam in iis adhortatur.

Regalem ei dignitatem confirmat ad Imperialium Coronam recipiendam.

Pia ad eum monita.

Legatos ad eum mittit.

tenebescunt, & majoris caliginis obscuritas invalescit, sic ex Imperatoris defectu hereticorum Vefania, & violentia Paganorum contra Catholicos & fideles perfidius, & crudelius malitia multiplicata confurgunt. Hoc autem attendentes solliciti, ac volentes malis imminentibus obviare, circa provisionem Imperii solliciti fuimus, sicut per frequentes litteras directas ad Principes, & Legatos transmissas ad eos omnibus credimus patuisse; in quo quantum celsitudini tuae duxerimus deferendum, & tu ipse novisti, & res perhibet testimonium veritati. Novimus enim qualiter inclite recordationis Lotharii Imperator Proavus tuus Ecclesiae Romanae devotus extiterit, qualiter pro defendendo ejus honore, non solum semel, sed & secundo vocatus accesserit, qualiter in ipsius subsidio finierit dies suos, qualiter Avus, & Pater tuus ejus vestigiis inherentes Praedecessoribus nostris exhibuerint se devotos, qualiter etiam Anglicana Domus ex qua ex parte matris es ortus, in devotione Sedis Apostolicae fere semper perstiterit, & persistat, & ei tempore grandis persecutionis obsequium impenderit opportunum. In te igitur progenitorum tuorum devotionem suscitare plenius, & abundantius remunerare volentes, credimus & quasi pro certo tenemus quod non solum in ea te verum ostendes haereditem eorum, & legitimum Successorem, sed tanto ipsas in hoc praecedes amplius, quanto te a nobis magis intelliges honoratum. Inspiret autem cordi tuo is qui corda Principum habet in manu sua, & per quem Reges regnant, & Principes obtinent Principatum, ut affectum nostrum penes plenius per affectum quam nostro tibi explicemus, vel explicare possimus assatu, & ea quae acta sunt haecenus & aguntur, & adhuc dante Domino per nos circa te aguntur imposterum, fideliter in tuo corde reponas, & ita memoriae recommends, ut nec obliviosus videri valeas vel ingratus, sed ad Apostolicae Sedis exaltationem, & honorem poterit intendas, & ejus plene benevolentiam recognoscas, quae cum defecissent fere penitus vires tuae, in tua dilectione non tepuit, nec te deseruit in adversis, sed tamdiu fovit donec juxta tuum te desiderium exaltaret. Nos enim Serenitatem tuam in eo de consilio fratrum nostrorum honorare volentes ultra quod in saeculo secularis Princeps nequeat honorari, auctoritate Dei Omnipotentis nobis in Beato Petro collata te in Regem recipimus, & regalem tibi praecipimus de cetero reverentiam & obedientiam exhiberi; praemissisque omnibus, quae de jure sunt, & consuetudine praemittenda, regiam magnificentiam ad suscipiendam Romani Imperii Coronam vocabimus, & eam tibi dante Domino humilitatis nostrae manibus solemniter conferemus. Monemus igitur Celsitudinem Regiam, & exhortamur in Domino quatenus spem tuam ponas in illo qui reprobato Saule, David elegit in Regem, & talem te studeas exhibere, ut de te quae dicere valeat: Inveni Virum secundum cor meum. Ad haec, Venerabilem fratrem nostrum Praenestinum Episcopum Apostolicae Sedis Legatum &c. quos pro negotiis tuis specialiter, & principaliter duximus destinandos, benigne recipias & pertractes, & honorificentiam eis, sicut te decet & ipsos, impendes, dilectum

¶ Dat. die 7. Martii Anno Dom. 1201. Pont. An. IV.

ctum quoque filium Agidium Acolythum nostrum, cujus fidem & sollicitudinem jam in pluribus es expertus, habeas propensius commendatum.

Datum Laterani Kalend. Martii Pontificatus nostri Anno Quarto.

XXXIII.

Sequitur ad Imperii Principes de eadem re.

Ibid. pag. 703

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis tam Ecclesiasticis quam Secularibus Principibus Alamannie.

Imperii provisio specialiter Pontifices contingit.

ET si quidam Imperatores Romani Ecclesiam in multis afflixerint, multi tamen eam in pluribus honorarunt, ita quod per devotionem & liberalitatem ipsorum magna beneficia novimus Ecclesie provenisse. Unde non est aliquo modo credendum quod, sicut pestilentes aliqui mentiuntur volentes inter Ecclesiam & Imperium immortalem discordie materiam suscitare, ad depressionem intendamus Imperii; per quod, si fuerit bene ordinatum Ecclesiam non solum defendi credimus, sed etiam exaltari. Novimus etenim & vos nos, quod ejus provisio principaliter & finaliter nos contingit; principaliter quidem, quia per Ecclesiam de Gracia pro ipsius specialiter fuit defensione translatum, finaliter autem, quoniam etiam alibi Coronam Regni accipiat, a nobis tamen Imperator Imperii recipit Diadema in plenitudinem potestatis. Attendentes autem olim quantum dispendium ex defensoris defectu pateretur Ecclesia, quantumque detrimentum ex Imperatoris carentia sentiret religio Christiana, licet expectaverimus expectantes, si forte vos ipsi saniori usi consilio tantis malis finem imponere curaretis, vel ad divinum & nostrum saltem recurreretis auxilium, ut per Deum & nos vestro studio mediante tanta dissensio sopiretur, quia vos super hoc negligentes invenimus & remissos, ut nostrum exequeremur officium, vos per literas nostras paterna curavimus sollicitudine commone, ut timorem Domini habentes pre oculis, & Imperii zelantes honorem, ne vel annullaretur dignitas vel libertas deperiret ipsius, ad provisionem ipsius melius intendere curaretis, alioquin, quia mora trahebat periculum ad se grave, nos quod expedire sciremus utiliter procurantes, curaremus ei Apostolicum impertiri favorem quem crederemus majoribus studiis & meritis adjuvari. Cum autem nobis ad literas istas, quas ad multos vestrum novimus pervenisse, nec verbo fuisset, nec facto responsum, expectavimus iterum donec audivimus, quod per studium & sollicitudinem bonae memoriae Conradi Archiepiscopi Maguntini a nostra presentia redeuntis fuerit procuratum ut quidam vestrum ad commune colloquium convenirent de provisione Imperii tractaturi. Unde ne videremur ab incepto desistere, literas nostras ad vos per proprium Nuntium duximus destinandas, Consilium nostrum vobis exponentes fide-

Quae hac pro re egerit, narrat Innocentius.

liter, & super iis quae necessaria videbantur diligentius instruentes. Ceterum cum nec per expectationem diuinam, nec exhortationem honestam, ac instructionem plenariam fuerit discordiae prioris incommodum sequentis concordiae commoditate purgatum, ne quid ex contingentibus omittere videremur, Venerabilem Fratrem nostrum Praenestinum Episcopum Apostolicae Sedis Legatum, virum religione conspicuum, praeditum honestate, magnum Ecclesiae Dei membrum, quem inter ceteros Fratres nostros specialis dilectionis brachiis amplexamur, & cum eo dilectum filium Magistrum Philippum Notarium nostrum, virum providum & discretum, nobis & fratribus nostris merito suae probitatis earum admodum & acceptum, ad partes vestras duximus destinandos, qui cum Venerabili Fratre nostro Octaviano Ostiensi Episcopo Apostolicae Sedis Legato, primum locum post nos in Ecclesia Romana tenente, si tamen ipse a negotiis illis quibus tenebatur in Regno francorum se possit utiliter expedire, ad vos simul accederent, & ex parte nostra monerent salubriter & inducerent diligenter ut per vos ipsos cum eorum, si necesse foret, consilio & praesidio ad concordiam intendere curaretis, vel si forte per vos desiderata non posset concordia provenire, nostro vos committeretis arbitrio vel consilio, salva in omnibus tam libertate vestra, quam Imperii dignitate, cum neminem magis quam Romanum Pontificem mediatorem in hoc vos habere deceret, qui voluntatibus & rationibus intellectibus provideret, quod esset iustum & utile, vosque per auctoritatem caelitus sibi datam super iuramentis exhibitis quoad famam & conscientiam liberaret, & ad quem negotium Imperii ex causis superius assignatis non est dubium pertinere. Ceterum quoniam haecenus nec expectationis nostrae modestia, nec exhortationis studium, nec consilii maturitas, nec instructionis discretio vos commovit, nec Legatorum nostrorum usque adeo sollicitudo profecit, ut vel per vos ipsos sepulta discordia, sicut vos sepe monuimus, concorditer ad provisionem intendere Imperii, vel consilio aut arbitrio nostro committere vos velletis, cum dispendium Ecclesiae, quae diutius nec vult nec debet idoneo defensore carere, sustinere nolimus ulterius vel dissimulare acturam Populi Christiani, cum alteri de vestris electis favorem impendere non possumus, propter excommunicationem publicam, perjurium manifestum, & vulgatam persecutionem, quam Progenitores eius & ipse in Apostolicam Sedem & Ecclesias exercere nullatenus dubitarunt, propter insolentiam etiam, quam exercuerunt in Principes & alios sibi ubiectos, & ne libertas Principum in Imperatoris electione vilescat, si non per electionem, sed successionem transferri a patribus in filios & in fratres a fratribus Imperium videatur, consentire in alterum nos oportet. Fuit enim Nobilis Vir Philippus Dux Suae a bonae memoriae Caelestino Papa Praedecessore Nostro propter invasionem & devastationem Patrimonii Beati Petri commotione secundo praemissa publice ac solemniter excommunicationis sententia innodatus, cum in Tuscia moraretur, quod ipse postmodum recognovit, dum per Nuntium suum

sum ab ipso Praedecessore Nostro absolutionis beneficium postulavit, & postmodum a tunc Sutrino Episcopo, quem cum Abbate Sancti Anastasii pro liberatione Venerabilis Fratris nostri Salernitani Archiepiscopi miseramus, contra formam mandati nostri de facto solummodo, quia de iure non potuit post suam electionem apud Varmatiam occulte se fecit absolvi. Unde patet quod fuerit excommunicatus electus, & videtur non immerito quod adhuc sit ex eadem causa excommunicationis sententia innodatus, cum praedictus Episcopus eum auctoritate sua non posset absolvere, auctoritate vero nostrae delegationis nec plus, nec aliter liceret hoc ipsi quam quod ei fuerat ab Apostolica Sede concessum. Ex eo etiam excommunicationis Sententiae subjacere creditur manifeste quod cum perfidus Marquardus Dei, & Ecclesiae inimicus, cum univervis fautoribus tam Theutonicis quam Latinis excommunicationis vulgatae vinculis suae iniquitatis meritis sit attrictus, sicut jam vobis per Litteras nostras directas per P. Judicem Placentinum ipsius Philippi nuntium intimasse meminimus, quas ad ipsius Philippi audientiam credimus pervenisse, ipse nihilominus, quamvis id non tantum ex relatione ipsius iudicis, sed etiam per publicam famam ad notitiam ejus devenerit, eidem excommunicato non solum communicat, sed eum in malitia sua fovet, & per nuntios, & litteras suas exacuit furorem ipsius ut charissimum in Christo filium nostrum Fridericum Siciliae Regem Illustrum Nepotem suum, quem iam hereditate paterna privavit, adhuc privet possessione materna. Idem etiam contra proprium iuramentum, super quo nec Consilium a Sede Apostolica requisivit, ambitionis vitio regnum sibi usurpare praesumpsit, non alium causa necessitatis in Regem eligere. Quod utcumque tolerabilius videretur, cum super illo iuramento Sedes Apostolica prius consuli debuisset, & eam quidam consulvere prouiderent, apud quam ex institutione divina plenitudo residet potestatis. Nec valet ad plenam excusationem ipsius, si iuramentum illud dicatur illicitum, cum nihilominus super eo nos prius consulere debuisset quam contra ipsum propria temeritate venire illo praesertim exemplo, quod cum Gabaonitae a filiis Israel per fraudem subripuerint iuramentum, ipsi tamen, cognita fraude, noluerunt contra illud sua temeritate venire. Quod autem de genere persecutorum existat, vos non credimus dubitare, cum Henricus, qui primus Imperium de genere hoc accepit, bonae memoriae Paschalem Papam Praedecessorem Nostrom cum Episcopis Cardinalibus, & multis nobilibus Romanorum praesumpserit captivare. Fridericus autem Pater ipsius Philippi contra felicis recordationis Alexandrum Praedecessorem nostrum longo tempore Schisma fovit. Henricus Frater ipsius Philippi qualiter se habuerit circa interfectores sanctae memoriae Alberti Leodiensis Episcopi, quem ipse prius coegerat exulare, ac Conradus, qui praedictum Ostiensem Episcopum experat, satis notis: qui etiam qualiter Venerabilem Fratrem nostrum Auximanum Episcopum a lapis cedi fecerit, & pilos de barba ejus avelli & trahari eum in pluribus inhoneste, qualiter quoque quosdam familiares Ecclesiae Romanae naso fecerit mutilari,

qualiter praedictum Salernitanum Archiepiscopum captivarit, & quosdam viros Ecclesiasticos flammis torrerit fecerit, quosdam vero vivos in mare submergit, ad vestram credimus audientiam pervenisse. Haec sunt paucae de multis injuriis personales, quas Apostolicae Sedi circa viros Ecclesiasticos irrogarunt. Reales autem injurias subicimus, quas ei circa possessiones Ecclesiasticas intulerunt, ne cui posset perverse intelligenti videri, quod pro jure ac honore Imperii defendendo injurias hujusmodi perpetrarint, cum nos jus & honorem Imperii conservare velimus per omnia illibatum. Quod idem Philippus Ecclesiae persecutor exiterit & existat, ex iis quae praemisimus satis patet. Quod Pater & Frater ejus vobis imposuerint grave jugum, vos ipsi perhibete testimonium veritati. Nam ut cetera taceamus, hoc solum quod vobis in substitutione Imperatoris eligendi voluerit adimere facultatem, libertati & honori vestro non modicum derogarunt. Unde si, sicut olim Patri filius, sic nunc immediate succederet Frater Fratri, videretur Imperium non ex electione conferri, sed ex succellione deberi. Nos igitur, quoniam duobus ad habendum simul imperium favere nec possumus nec debemus, nec credimus personae in imperio, sed imperio in persona potius providendum, quia etiam ad hoc dignior reputatur, qui magis idoneus reperitur, ex causis praedictis, non amaritudinis sed rectitudinis zelo, sicut is novit qui renum est scrutator & cordium, personam Philippi, tamquam indignam quo ad imperium praesertim hoc tempore obtinendum, penitus reprobamus, & iuramenta quae ratione Regni sunt ei praesita discernimus non servanda, non tam propter Paternos vel Fraternos excessus quam propriam ejus culpam. Quamvis non ignoremus dictum a Domino, Ego sum Deus Zelotes, vindicans peccata Patrum in filios usque in tertiam & quartam Progeniem in iis qui oderunt me, id est, in iis qui contra me patrum Odium imitantur. Cum autem charissimus in Christo filius noster Otto Vir sit industrius, providus & discretus, fortis & constans, & per se devotus existat Ecclesiae, ac descendat ex utraque parte de genere devotorum, cum etiam electus in Regem, ubi debuit, & a quo debuit fuerit Coronatus, & ipse suae strenuitatis & probitatis meritis ad regendum & exaltandum Imperium idoneus esse nullatenus dubitetur, nos auctoritate Beati Petri & nostra eum in Regem recepimus, & regalem ei praecipimus honorificentiam exhiberi, ipsamque ad Coronam Imperii sicut decet, vocare curabimus, & eam ipsi solemniter & honorifice ministerio nostro, Domino concedente, conferre. Monemus igitur Universitatem Vestram & exhortamur in Domino & in remissionem vobis injungimus peccatorum quatenus ei de cetero sicut Regi vestro in Romanorum Imperatorem electo reverenter & humiliter deferatis, regalem ei honorificentiam & obedientiam impendentes. Si enim salubribus monitis & consiliis nostris, quae de corde puro & conscientia bona & fide non ficta procedunt, prudenter ac reverenter curaveritis acquiescere, nos cum eodem, & pro eodem, Rege ad honorem & exaltationem Imperii efficaciter intendemus, cum & ipse nobis cum

Imperii Principes certiores facit de consensu Othoni Imperio.

Eosque, eum ut honorificent, hortatur.